

A munkaerő kereslet

Munkagazdaságtan
2014-2015 tavaszi félév
Budapesti Corvinus Egyetem, Papp Bence

Alapfeltevések

- Keresletet a vállalat támaszt a munkások és tőke a iránt
- A munka- és tőkepiacon egyezkednek
- Rövid távon csak munkában alkalmazkodhat
- Hosszú távon tőkében is
- A vállalat profitmaximalizáló
- A piac versenyző
- Vizsgálatainkat a határon végezzük és parciálisan

Keresleti függvény

- Q – termék

$$MP_L = \Delta Q / \Delta L$$

- L – munka

- E – foglalkoztatási szint

$$MP_K = \Delta Q / \Delta K$$

- K – tőke

- MP – határtermék

$$MRP_L = MP_L \cdot MR$$

- MRP – határtermék-bevétel

$$MRP_L = MP_L \cdot P$$

- MR – határbevétel

- ME – határköltség

- P – piaci termékár

- W – piaci munkabér (tényezőár)

Keresleti függvény

- Optimalizálás rövid távon, maximális profit
- Ahogyan a bevezetőben megbeszéltük
 - A plusz egység tényező többet hoz-e mint amennyit elvisz?
 - A függvények monotonak és simák, tehát az optimumban vagyok, ha

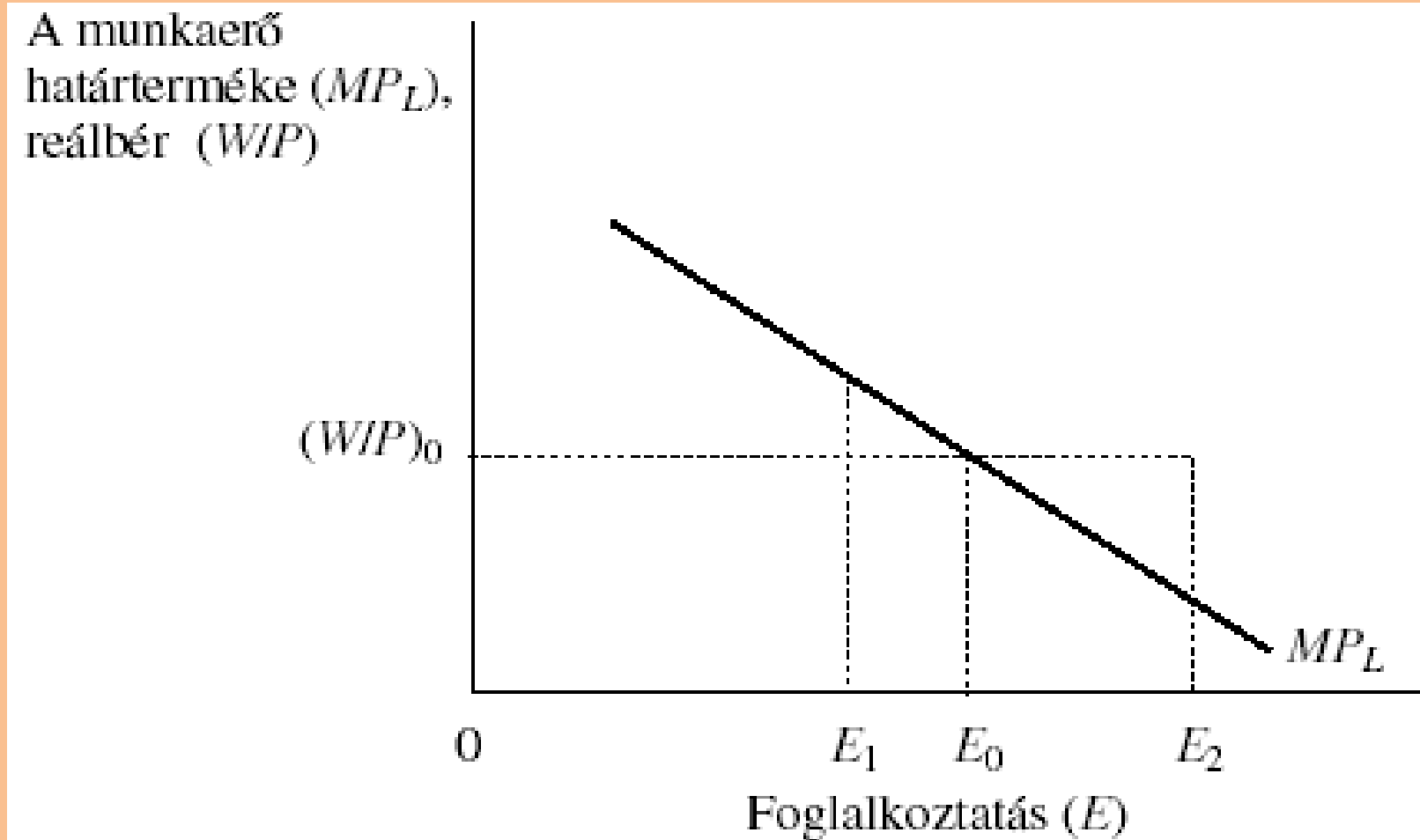
$$MRP_L = ME_L$$

$$MP_L \cdot P = W$$

$$MP_L = W / P$$

Keresleti függvény

- Egyedi keresleti függvény
- Konkavitás, releváns szakasz (Ábra a táblán!)

Keresleti függvény

- Egyedi keresleti függvény

L	Q	MP_L
0	0	0
1	10	10
2	21	11
3	26	5
4	29	3

Keresleti függvény

- Aggregált keresleti függvény
 - Az egyedi keresleti függvények összege
 - Szintén csökkenő
- Ellenvetések a határtermelékenységi elmélettel szemben
 - A vállalat nem ilyen technikákkal gondolkodik (de ...)
 - Ha c.p. munkát növelek nem fog nőni Q (de ...)

Keresleti függvény

- Hosszú távon már tőkében is alkalmazkodhatunk

$$MP_L \cdot P = W$$

$$P = W / MP_L$$

$$MP_K \cdot P = C$$

$$P = C / MP_K$$

$$W / MP_L = C / MP_K$$

Keresleti függvény

- Ha több termelési tényező van, akkor azok árai (bér) hatnak a másiktól alkalmazott mennyiségre (E) is
- A kereslet tehát függ a sajátbértől és a kereszt-bérhatástól is
- Két termék lehet egymásnak kiegészítője és helyettesítője is a termelésben
- Azonban a kereszt-bérhatás fő megnyilvánulása
 - Bruttó helyettesítő
 - Bruttó kiegészítő

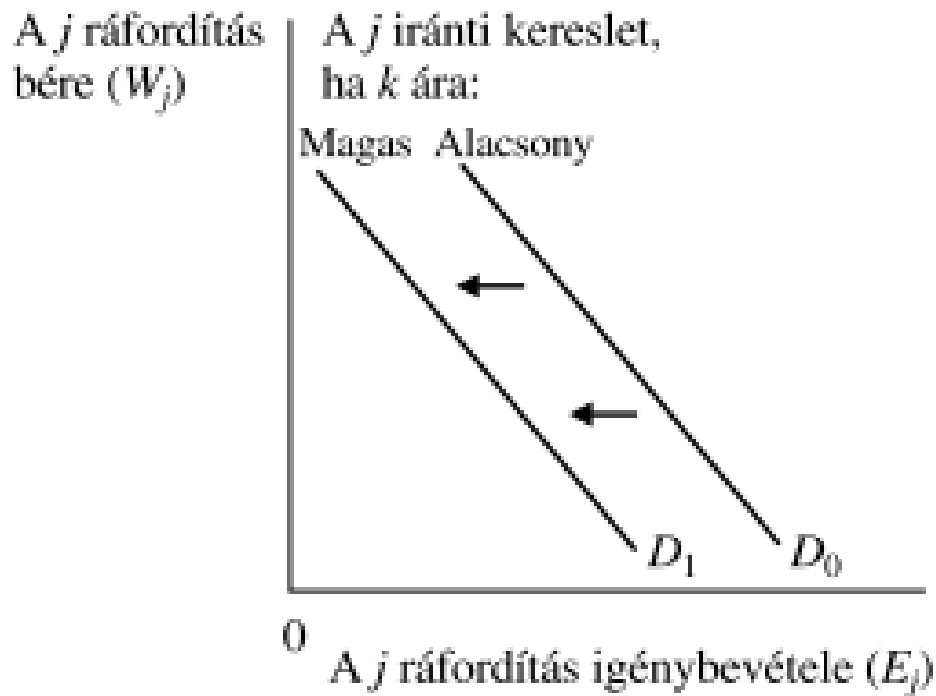
Keresleti függvény

- Egymást helyettesítő termékekre:
 - $\uparrow W_k \rightarrow \downarrow \uparrow E_j$ (mind helyettesítési, mind mérethatás)
 - Ha a helyettesítési hatás erősebb, akkor j és k bruttó helyettesítők $\uparrow W_k \rightarrow \uparrow E_j$
 - Ha a mérethatás erősebb, akkor j és k bruttó kiegészítők $\uparrow W_k \rightarrow \downarrow E_j$
- Egymást kiegészítő termékekre:
 - $\uparrow W_k \rightarrow \downarrow E_j$
 - Csak mérethatás van jelen, tehát bruttó kiegészítők

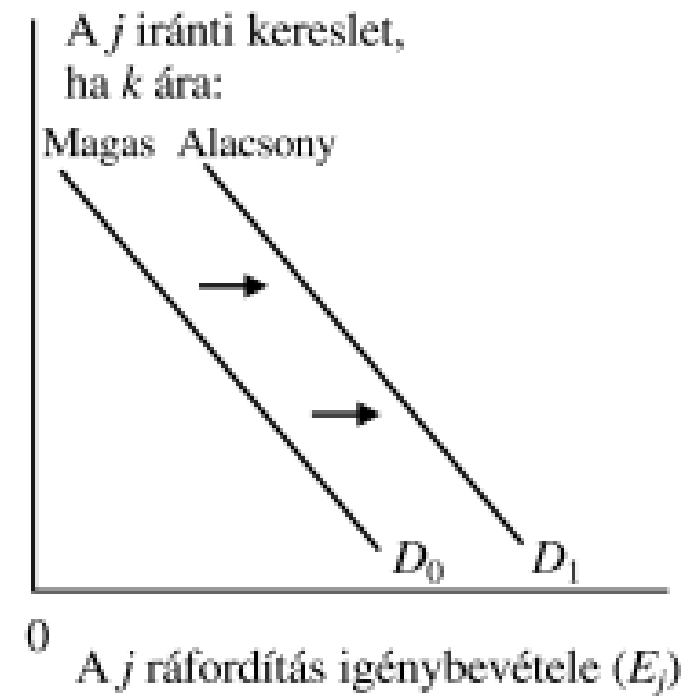
Keresleti függvény

- Bruttó kereszthatások két tényező esetén

(a) Bruttó kiegészítők
(a mérethatás domináns)

(b) Bruttó helyettesítők
(a helyettesítési hatás domináns)

Keresleti függvény (Ábrák a táblára!)

- A vállalat monopólium termékének piacán
- A tényezőpiacon (munkapiac) azonban versenyez

$$MRP_L = (MR) \cdot (MP_L) = ME_L = W$$

$$\frac{MR}{P} \cdot MP_L = \frac{W}{P}$$

$$\frac{MR}{P} < 1$$

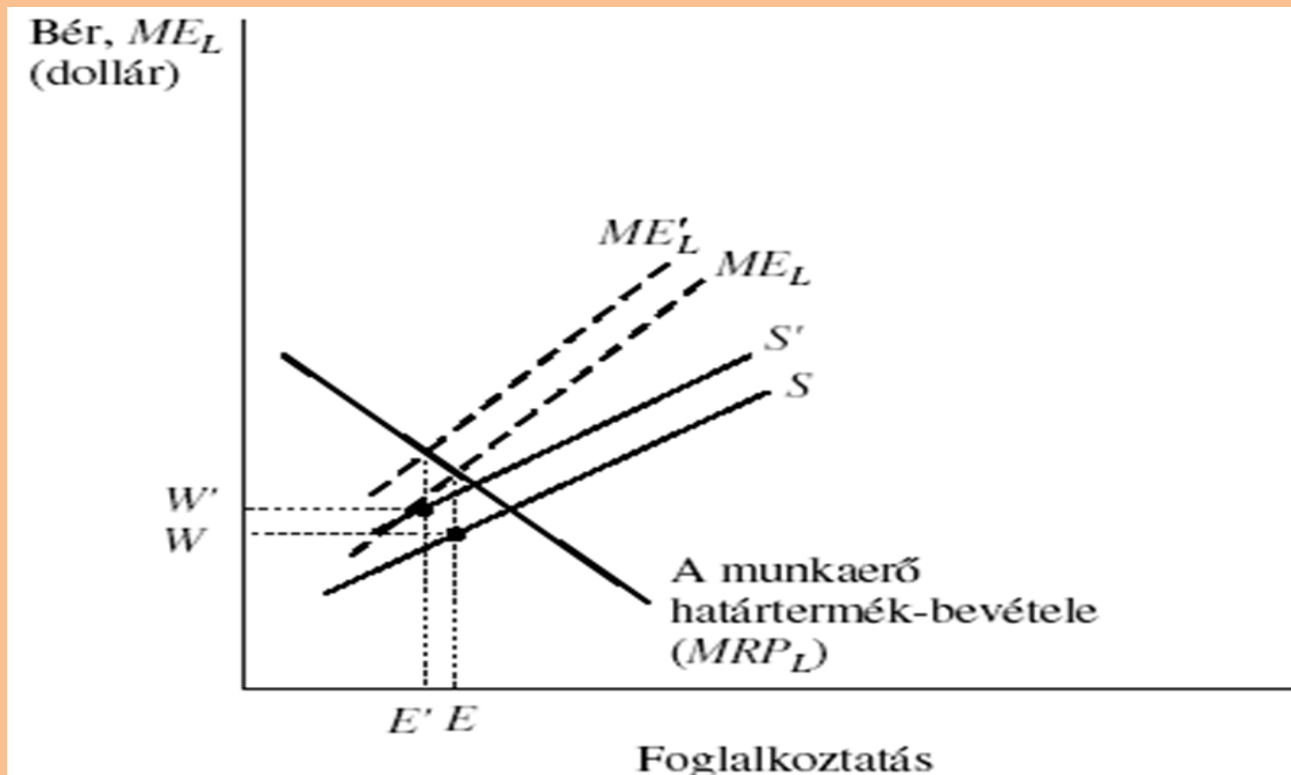
- A vállalat monopszónium a munkapiacon

$$MRP_L = ME_L$$

$$W < ME_L$$

Keresleti függvény

- Monopszonista csökkenő m.kínálattal szembesül
- Rövid távon csökken a munka és nő a bér

- Hosszú távon a tőkével való helyettesítés miatt valószínűleg még tovább csökken a foglalkoztatás

Keresleti függvény (Ábrák, levezetés a táblán!)

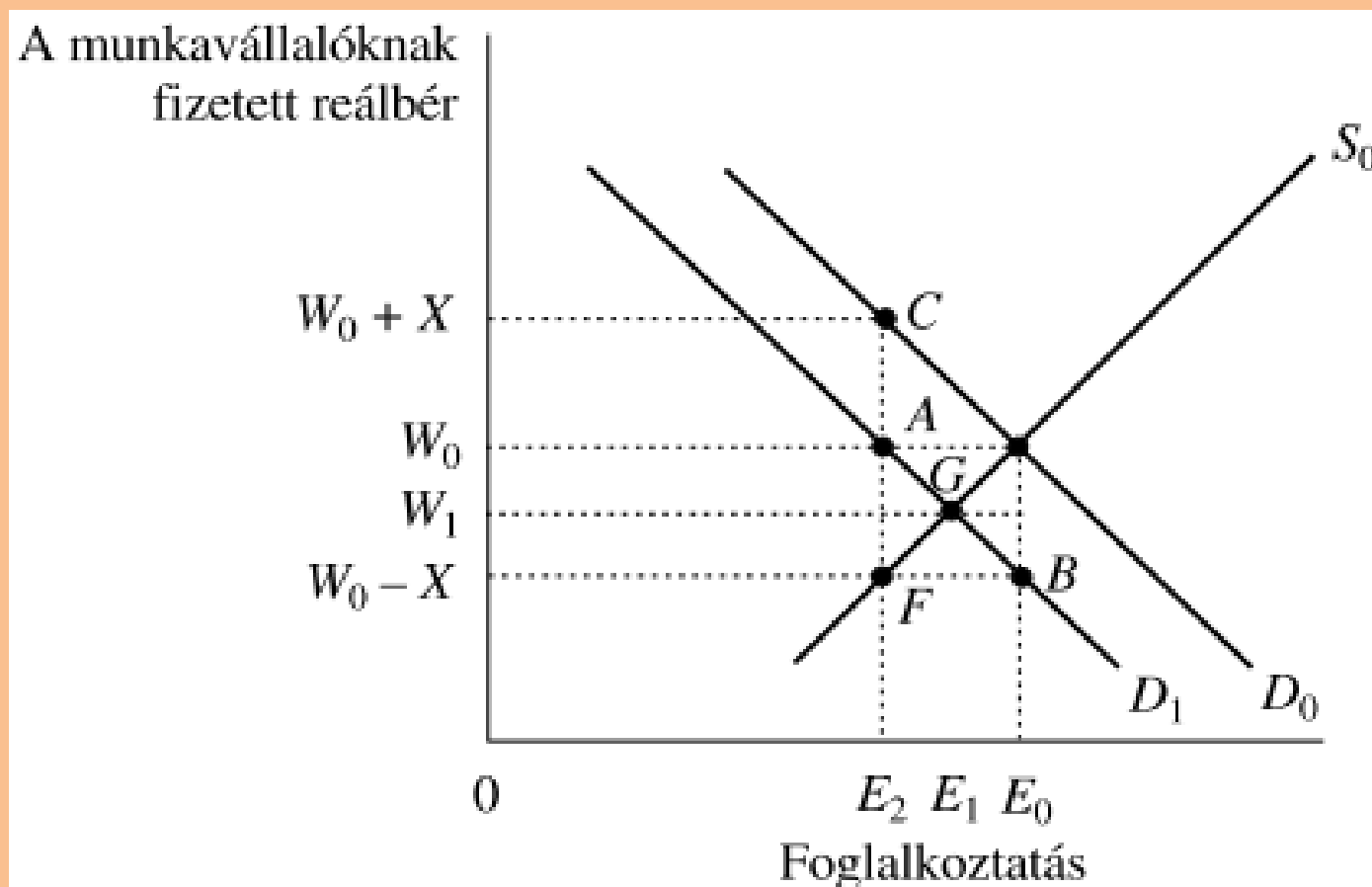
- Kötelező minimálbér monopszón piacon
- Egy szakaszon megváltoztatja az ME-t
- Csökkentheti is, növelheti is a foglalkoztatást

Politikai alkalmazások

- Bért érintő adók, munkát terhelő adók
- Magyarországi alapeset
 - Munkáltatói terhek, alapja a bruttó munkabér
 - 27% SZOHO
 - 1,5% SZAHO
 - Munkavállalói terhek, alapja a bruttó munkabér
 - 16% SZJA
 - 10% NYJ
 - 7% EJ
 - 1,5% MJ
 - Egyéb: cafeteria, MVA, EF
- Hogyan ösztönözzük a foglalkoztatást?
- Hogyan erősítsük a szociális szolgáltatásokat?
- Hogyan segítsük a szegényeket, munkanélkülieket?

Politikai alkalmazások

- Munkát terhelő adók növekedése, avagy hogyan osztozik kereslet és kínálat a terheken?

- ST: E csökken, LT: rugalmatlanság, visszatér

Politikai alkalmazások

- Közvetlenül érintett fél szerint
 - Munkavállalói
 - Munkaadói
- Eszköz
 - Adó-, járulékkedvezmény
 - Közvetlen támogatás
- Hatály szerint
 - Általános
 - Célzott
- Szempontok
 - Információ terjedése, stigma, súrlódások
 - Holtteher veszteség, kiszorítási hatás